

ВАСИЛЬ ФОМЮК,
Науковий керівник:
к.е.н., старший викладач Клімова І. О.
ЖДУ ім. Івана Франка
м. Житомир

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. В ринковій економіці економічні кризи є невідворотними явищами, що циклічно повторюються. Це веде за собою спад виробництва і, як наслідок, зростання армії безробітних, стагнації економіки та загального погіршення рівня життя населення. Оскільки це явище циклічне, то і повернення до попередніх показників ефективності повністю залежить тільки від того, на скільки швидко, ефективно компанії будуть здійснювати антикризові заходи в управлінні компанії. Це можливо лише при впровадженні антикризового плану менеджменту та зміни маркетингової політики.

На сьогоднішній день Україна опинилась в дуже скрутному становищі. За офіційними даними, інфляція в Україні становить 28,5%, але професор американського Університету імені Джона Хопкінса Стіва Ганке, стверджує, що справжній її рівень на сьогодні 272%. "Гіперінфляція завжди і скрізь є політичним явищем. Вона трапляється після воєн і революцій, коли уряди змушені друкувати потрібні їм гроші, оскільки вже нічого обкладати - і саме це сталося в Україні", - пише професор. Гіперінфляція призвела до того, що реальні доходи населення зменшились втричі, а кожен п'ятий українець опинився за межею бідності [1]. В дуже проблемному становищі опинились українські компанії. Більшість не просто працюють з нульовим економічним прибутком, а чимала частина компаній взагалі вимушена працювати в збиток. Професор Стіва Ганке зазначає, що головною проблемою української економіки є те, що 50% ВВП й досі перебуває у тіні, а сама країна пережила революцію і сьогодні перебуває в стані війни [2].

Кондитерський ринок є високо конкурентним та насиченим. Більшу частину продукції виробляють та реалізують 5-10 кондитерських компаній. Основними гравцями на українському кондитерському ринку є кондитерська корпорація «ROSHEN», компанії «КОНТИ», «Nestlé», «CraftFoods» «ABK», корпорація «Бісквіт-Шоколад», Житомирська кондитерська фабрика «ЖЛ», ПАТ «Полтавакондитер», кондитерська фабрика «Лагода» та ЗАТ «Одесакондитер». В кондитерській галузі до виробництва залучено близько 170 тис. працюючих. Виробничі потужності галузі завантажені майже на 70% [3]. Загальний обсяг виробництва становить понад 1 млн. т продукції на рік, що дає змогу не лише повністю забезпечити потреби внутрішнього ринку, а й експортувати її у значних обсягах за кордон. Кондитерська корпорація «Roshen» – один з найбільших світових виробників кондитерських виробів. До рейтингу Candy industry ТОП-100 кондитерських компаній світу потрапили 3 українських виробника: ROSHEN, Конті та АВК посівши 18-е, 31-е, та 50-е місця відповідно [4].

Аналіз стану і перспектив розвитку кондитерського ринку в Україні свідчить, що основним джерелом формування пропозиції на ринку є вітчизняне виробництво, його продукція становить близько 95% в загальному обсязі. Ринок кондитерських виробів України є висококонцентрованим, на ньому працює близько 800 компаній [5]. Сьогодні певну частину українського виробництва і, як наслідок, кондитерського ринку, контролюють зарубіжні кондитерські компанії, які вкладають значні кошти в розвиток місцевих підприємств, що показано в таблиці 1. Збільшення частки іноземних інвесторів позитивно відображається на розвитку кондитерської галузі зокрема і на розвитку економіки країни в цілому, оскільки забезпечує стабільне надходження іноземної валюти, та забезпечує велику кількість робочих місць. Незважаючи на те, що різного роду

кондитерські вироби – це продукти не першої необхідності, кондитерська галузь однією з перших пододала негативну динаміку виробництва під час кризи 2010 року [6].

Таблиця 1

Наявність іноземного капіталу на Українському кондитерському ринку

Українська компанія	Іноземний інвестор	Тип інвестора	Частка в капіталі
«Крафт Фудз Україна»	«Kraft Foods (США)	стратегічний	100 %
ПРАТ «Світоч»	Nestle S.A (Швейцарія)	стратегічний	96,89 %
ПРАТ «Житомирські ласощі»	Cobiso Union Inc (США)	н/д	87,37 %
АТ «Полтавакондитер»	Sigma Bleyzer (США)	портфельний	76,27 %
АТ «АВК»	Western NIS Enterprise Fund (США)	портфельний	25 %

Виробництво солодкого печива та вафель в країні в 2014 році впало на 22,4% – до 298 тис. тонн. У грудні обсяг виробництва печива та вафель склав 22,6 тис. тонн, що на 25,5% менше, ніж в аналогічному місяці 2013 року і на 12,2% поступається листопадовому показнику 2014 року. Як повідомлялося, виробництво шоколаду і готових харчових продуктів, що містять какао, в Україні в 2013 році скоротилося на 2,7% порівняно з 2012 роком – до 328 тис. тонн. Виробництво цукрових кондитерських виробів, що не містять какао, в 2013 році склало 197 тис. тонн, що на 8,7% менше, ніж роком раніше [7].

Традиційним закордонним ринком збуту вітчизняних солодощів була Росія. Туди надходило близько 45% щорічного українського експорту кондитерських виробів. Після російської заборони на ввезення української кондитерської продукції у вересні 2014 року наш експорт до Росії скоротився на 67% в порівнянні з 2013 роком. За підсумками 2014 року виробництво кондитерських виробів скоротилося на 21,8% - до 710,8 тисячі тонн, експорт в цілому - на 30,1%, 284,8 тисячі тонн, імпорт - на 24,1%, до 69,2 тисячі тонн [8].

Українські підприємства почали масово конфронтуватись і переорієнтовуватись на європейські ринки. Експорт до країн Європи зріс на 30%, а загальний товарообіг збільшився на 12%. Отже, підприємствам доводиться швидко переорієнтовуватись і модернізуватись для досягнення європейських стандартів якості. Тут і постає головне завдання менеджера: як швидко, максимально недорого підвищити якість продукції до рівня загально європейських, а головне завдання маркетолога: оцінити та дослідити ринок, а також обрати правильну стратегію просування товарів, щоб зайняти якомога більшу частку ринку.

Отже, аналізуючи стан ринку кондитерських виробів в Україні, слід зазначити, що в цілому кондитерська галузь після незначного спаду виробництва України має всі передумови для успішного розвитку і високої конкурентоспроможності на внутрішньому і зовнішньому ринках. На провідних кондитерських фабриках вже проведено модернізацію, встановлено найсучасніші виробничі лінії, значно підвищено технологічність і науковість підприємств. Якість продукції поряд з помірним державним регулюванням дозволяє виграти конкуренцію на внутрішньому ринку та фактично повністю витіснити конкурентів із інших країн. Частка закордонних торгових марок складає лише 5% [9]. Важливою перевагою українських виробників є ціна на продукцію. Сьогодні для стабільного утримування своїх позицій на ринку виробникам кондитерської галузі потрібні довгострокові інвестиції в обладнання та великі оборотні фонди. Поруч із загальною перспективністю кондитерської галузі слід зазначити, що досить обмеженими є умови розвитку невеликих та нових підприємств. Зі зростанням торговельних мереж більш жорстокими стають їхні вимоги до постачальників – безперервним має бути постачання і постійною реклама своєї продукції, що для невеликих фабрик є неможливим.

Список використаних джерел:

1. Доходи до бюджету зросли, але тільки на папері [Електронний ресурс] // Режим доступу:http://newsradio.com.ua/2015_03_04/Dohodi-do-bjudzhetu-zrosli-ale-t-lki-na-paper-3112/
2. Washington Post: Реальна інфляція в Україні - 272% [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://fakty.ictv.ua/ua/index/read-news/id/1544023>
3. Обсяги виробництва солодошів [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт – 2012. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Огляд кондитерського ринку України // Національне рейтингове агентство Рюрик [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rurik.com.ua>.
5. На сладкое... // Мир продуктов. – 2009. – № 5. – С. 18-20.
6. Обзор рынка кондитерских изделий [Електронний ресурс] / Кучерявая Е. – / Рейтингове агентство «Кредит-Рейтинг». – Режим доступу:<http://www.credit-rating.ua/ru/analytics/analyticalarticles/12579/>
7. Україна у 2014 році майже на третину знизила виробництво шоколаду [Електронний ресурс] // УНІАН <http://economics.unian.ua/agro/1033962-ukrajina-u-2014-rotsi-mayje-na-tretinu-znizila-virobnitstvo-shokoladu.html>
8. Україна скоротила експорт до РФ кондитерських виробів у 2014 р. на 67% - до 159,7 млн доларів [Електронний ресурс] // 112.ua <http://ua.112.ua/ekonomika/ukrayina-skorotila-eksport-do-rf-konditerskih-virobiv-u-2014-r-na-67-do-159-7-mln-dolariv-192756.html>
9. Галушко О. С. Тенденції розвитку ринку кондитерських виробів та особливості трансформації у системі цінностей його учасників / О. С. Галушко // Актуальні проблеми економіки. - 2009. - № 1. - С. 15 – 21.